DE KERK ALS TENT

Oktober 2021 is onze Kerk, op verzoek van paus Franciscus, wereldwijd het zogenaamde synodale proces begonnen. Synode betekent letterlijk *samen op weg*. De paus vraagt ons om, in de kracht van Gods Geest, samen na te denken over de toekomst van onze geloofsgemeenschap. Hoe kunnen wij, in een tijd van individualisme, werkelijk gemeenschap zijn rondom Christus? Hoe kunnen wij de verantwoordelijkheid van ons doopsel gestalte geven in de wereld van vandaag? Hoe kunnen wij onze missionaire opdracht inhoud geven?

Webinar

Begin deze maand organiseerde ons bisdom, in samenwerking met de Konferentie Nederlandse Religieuzen en het Netwerk van Katholieke Vrouwen, een webinar. Centraal stond de tekst voor de tweede en continentale fase van het synodaal proces, recent gepubliceerd onder de titel *Vergroot de ruimte van uw tent*. Na een vesper in de kathedraal was professor Myriam Wijlens de hoofdspreker. Zij is hoogleraar kerkrecht in Erfurt maar ook nauw betrokken bij het synodesecretariaat in Rome. Als bisschop heb ik een reactie gegeven, mede gevoed door bijeenkomsten van de Dekenvergadering, de Priesterraad en onze Lekenraad.

Tent

Voor de Kerk worden in de Bijbel meerdere metaforen gebruikt. Ik denk aan de Kerk als lichaam en als tempel. De tent roept meerdere associaties op. Wij kunnen denken aan de tent van samenkomst die het joodse volk vergezelde op zijn tocht naar het beloofde land. In het midden van die tent staat het tabernakel als symbool van de aanwezigheid van de Heer. Zo vormen wij ook vandaag een geloofsgemeenschap rondom Hem. Maar de Kerk als tent suggereert ook dynamiek en beweging. Een woning waar wij bescherming kunnen vinden maar ook openheid. Het vergroten van de tent maakt het mogelijk dat nieuwe mensen kunnen worden opgenomen uit alle volkeren, rassen en talen met Christus als het lichtend centrum.

Christocratie

Tijdens de ontmoeting van de Nederlandse bisschoppen benadrukte de paus dat het synodaal proces wat anders is dan democratie of een dialoog in een parlement. Het is allereerst een proces dat wordt geleid door de Heilige Geest. Met andere woorden: het gaat niet om democratie maar om christocratie. Wat zegt Christus door de Geest tot ons vandaag. In onze Lekenraad kwamen twee thema's sterk naar voren. Allereerst de waardigheid van alle gedoopten. Met een toespitsing op de versterking van de positie van vrouwen en jongeren binnen onze Kerk. Maar ook het belang van oecumene en interreligieuze dialoog. Juist voor paus Franciscus zijn dat uitermate belangrijke thema's. Oecumenische inzet heeft immers alles te maken met het verlangen van Christus dat al zijn volgelingen leven in onderlinge eenheid. En de dialoog tussen de godsdiensten promoot de paus in het belang van de wereldvrede en de broederlijkheid tussen alle mensen. Alle pogingen om geweld en haat te rechtvaardigen in naam van God moeten krachtig worden weersproken.

Spanningen

Wij raken hier thema's die, voor zover ik kan zien, ook leiden tot spanningen. Een deel van onze vrouwen en jongeren is boos over gevoelde achterstelling binnen de Kerk. En een deel van de priesters en het bredere kerkvolk vreest dat het synodaal proces zal leiden tot aanpassing van de leer van de Kerk. Dialoog kan dan schuren. Alleen als er een veilige kerkelijke context is, kan de boosheid en de vrees op een vruchtbare wijze worden gedeeld. Dan beschiet men elkaar niet vanuit loopgraven. Als katholieken leven wij in een boeiende maar ook spannende tijd. Gaat het ons lukken om wederzijdse verkettering te overstijgen en in dialoog te blijven? Laten wij elkaar ontmoeten als broeders en zusters in het gelovige besef dat Christus op ieder van ons zijn hand heeft gelegd. Als Christus ons heeft aanvaard, wie zijn wij dan dat wij elkaar niet van harte aanvaarden.

Mgr. dr. Gerard de Korte